

SPARNUOTA LIETUVA

AVIACINĖ ALBUMĄ IŠLEIDO 1938 M. KAUNE
AUKŠT. TECHNIKOS MOKYKLOS AVIACIJOS BŪRELIS,
GLOBOJAMAS AV. INŽ. Z. RIMŠOS.

Viršelio 1-sis ir 4-sis psl. dail. T. Kulakauskė.

Nuotraukos foto mėgėjų: Pr. Gaižučio, J. Miežlaidžio, D. Čibo, Karo Aviacijos, Liet. Aero Klubo ir kt.

Klišės: Kario, Lietuvos Sparnu, Kardo, Mūsų Sparnu, Paukščių Kelių; cinkografijų: Spaudos Fondo, Vaizdo, Vagos, Spauda E. Norkienės ir P. Stikliaus sp., Kaunas, Miško g. 15.

ATM Aviacijos Būrelis.

1931 m. Aukštesniosios Technikos Mokyklos mokinių grupė nutarė įsteigti Aviacijos būrelį. Tais pat metais gruodžio m. 13 d. buvo sušauktas steigiamasis susirinkimas. Dalyvavo LAK atstovas, kuris sveikino naują aviacijos srityje darbininką.

I Av. būrelį tuoj įstojo 30 mokinių. Buvo nusistatyta veikimo planas: per žiemą klausyti teoretinių paskaitų, susipažinti su aviacijos pagrindais ir pavasarį imtis praktiško darbo.

1932 m. būrelis statosi pirmąjį sklandytuvą. Jį dirba patys mokiniai, laisvu nuo savo tiesioginių pamokų laiku. Pats sklandytuvas yra mokinių konstruojamas ir įvedama įvairių patobulinimų.

1932 m. rugpjūčio mėn. 15 d. a. a. kanauninkas J. Tumas su gražiu visuomenės būriu apsilanko pirmosios Lietuvos sklandymo mokyklos atidaryme Petrašiūnuose. Kanauninkas pašventino Aviacijos būrelio sklandytuvą.

T-1 ir linkėjo jauniems lakūnams sėkmingiausiai skraidyti.

Ši mokykla sklandymo Lietuvoje užuomazga. Jos steigėjas ATM Aviacijos būrelis — pionierius. Tą pačią vasarą pirmieji šios mokyklos mokiniai gauna jau Lietuvoj sklandytojų A pilotų vardus.

1933 m. būrelis stato dar 2 naujus sklandytuvus. Tais pačiais metais Petrašiūnų skl. mokykla susijungia su LAK ir perkeliama Nidon. Aviacijos būrelio nariai sklandytojai pirmieji Nidoje gauna sklandytojų pilotų laipsnius. Jie išskrenda C, B ir A pilotais.

1934 m. būrelis pastato savo nario, konstruktoriaus Br. Oškino sklandytuvą T-2. Vasaros metu būrelio nariai vėl skraido Nidoje.

1935 m. būrelis dar pastato du naujus sklandytuvus. Per darbo metus statantieji įgauna daugiau patyrimo ir sugebėjimo. Į sklandytuvų gamybą įvedama žymių suprastinimų ir pagerinimų.

1936 m. būrelio nariai sklando Nidoje. Trys būrelio nariai išeina motorinių lėktuvų lakūnais. Būrelis sugeba pastatyti 2 aukštos kokybės, lavinimosi sklandytuvus BRO-IV, Liet. Aero Klubui.

Būrelio veikimui sustiprinti daug akstino davė ir įvestos P. Mokyklos Direktoriaus leidimu aviacijos teorijos pamokos, kurias lanko daug mokinių. Pamokas veda ATM Av. būrelio globėjas av. inž. Z. Rimša.

Vėl eilė būrelio narių gauna C, B ir A sklandytojų pilotų laipsnius.

ATM Aviacijos būrelio
sklandytuvus Nidos
kopose.

Iki šios dienos būrelįj ilgesnį ar trumpesnį laiką buvo apie 200 narių.

Iš būrelio narių yra dabar eilė civilinių lakūnų, atsargos karo lakūnų, konstruktorių ir sklandytojų.

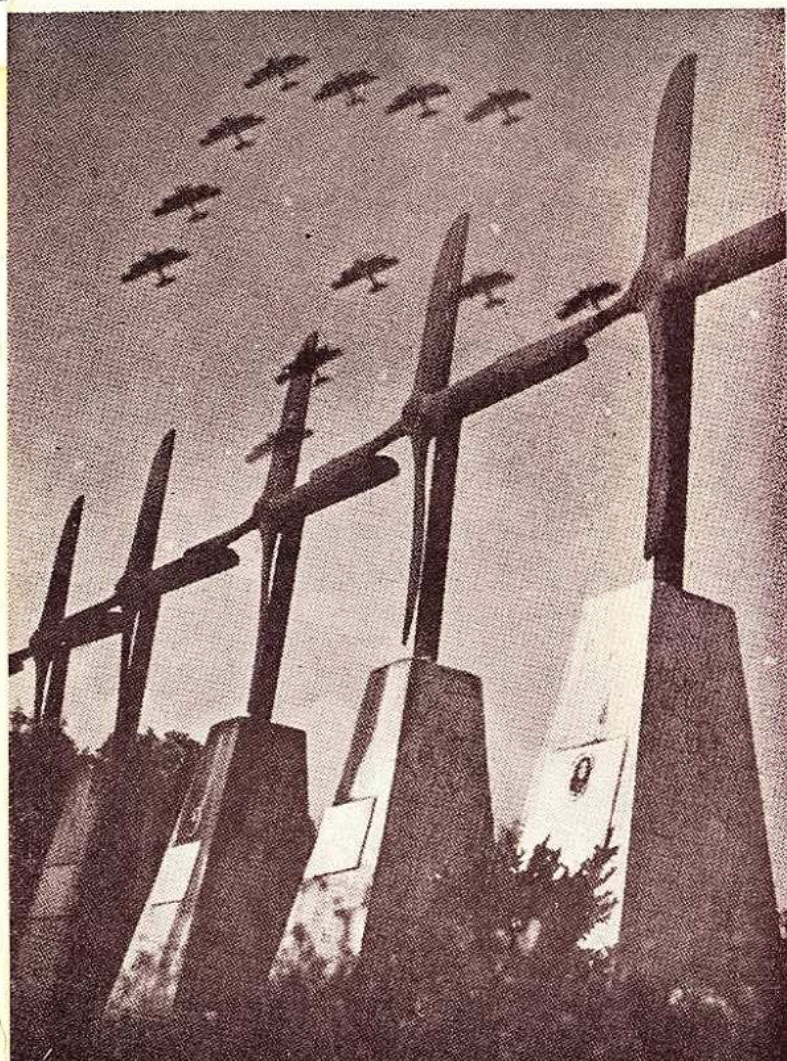
1937 m. būrelis pradeda ir 1938 m. pasiryžęs įkūnyti vieną iš didžiausių savo darbų — pastatyti motorinį lėktuvą. Gamindamas šį lėktuvą, pačių narių apskaičiuotą ir sukonstruotą, būrelis daro realių žygių pagaminti pigiam, kiekvienam prieinamam lietuviškam liaudies lėktuvui.

Iš šios trumpos apžvalgos matyti ATM Aviacijos būrelio darbas lietuviškos aviacijos srityje. Atlikto darbo patyrimai duoda vilčių būreliui dar stipriau ir sėkmingiau dirbti savajai oro pajėgai propaguoti, kelti ir stiprinti.

I saulę...

Dvidešimts metų nepriklausomam gyvenime geriausiųjų Lietuvos sūnų krauju išbrėžtas mūsų aviacijos kelias į ateitį.

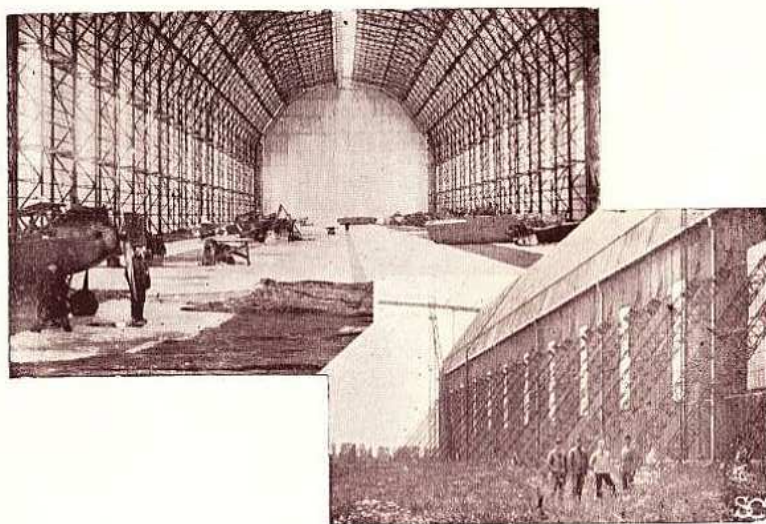
Gyvieji viršum žuvusių draugų.

1919 — 1920 m. aviacija kovoja petys petin su mūsų žemės kariuomene.

1919 m. mūsų aviacijos personalo dalis. Šios grupės lakūnams teko veikti prieš bolševikus.

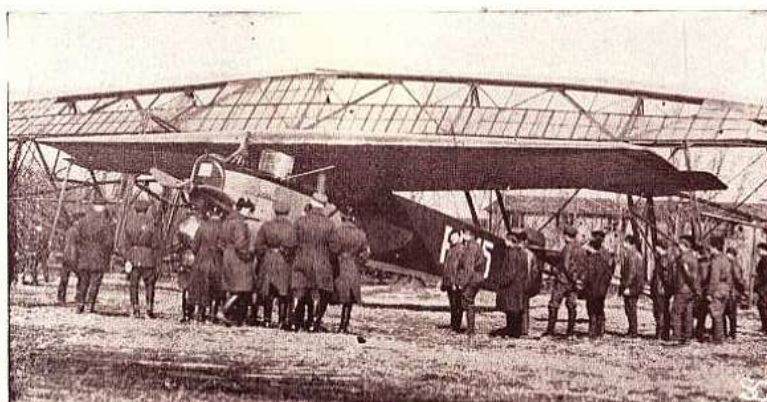

Tuo pačiu laiku buvo rengiama ir 1-ji Karo Aviacijos Mokyklos laida, savo ir lietuviška. Ji kovojo 1920 m. lenkų fronte.

Vokiečių paliktasis cepelino angaras Kauno aerodrome. Jame pradžioje buvo renkami ir remontuojami mūsų lėktuvai 1919—1920 m. fronto skridimams.

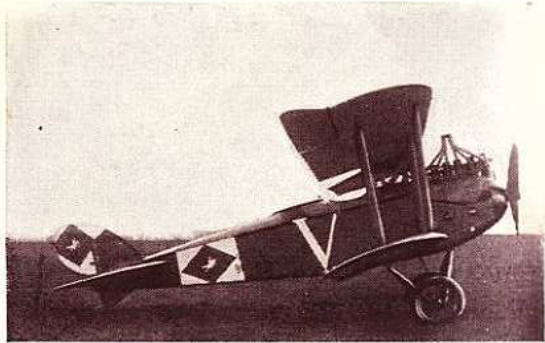
Pirmasis keleivinis lėktuvas Kaune 1919 m.

Karo Aviacijos Mokykla 1919 m. Visa laida pirmųjų lakūnų, pilotų ir žvalgy, su mokyklos viršininku kar. Laurynačiu.

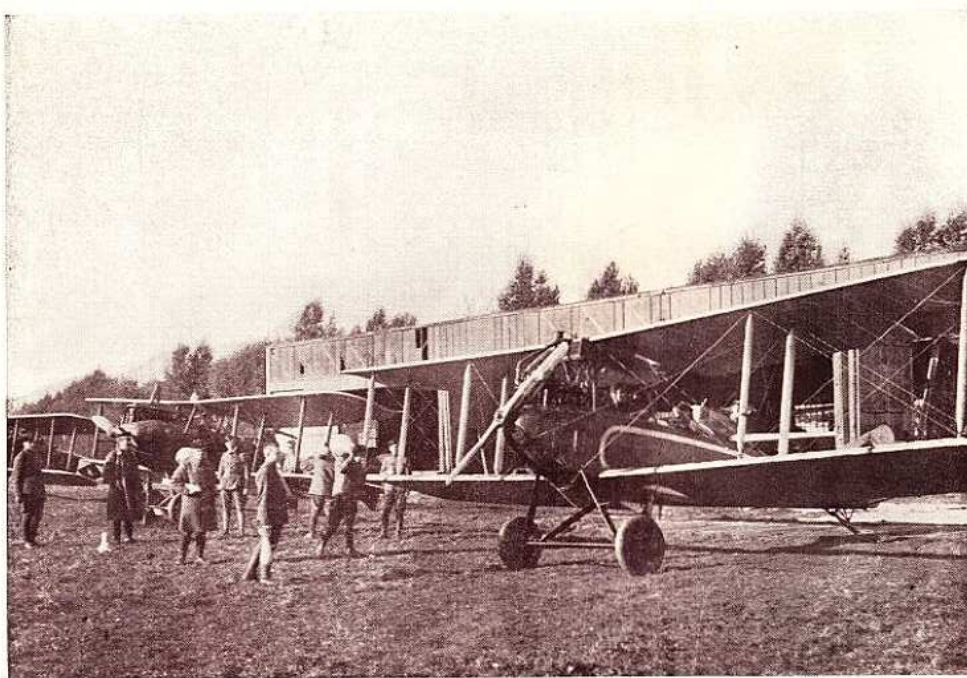
1919—20 m. mūsų laisvės karo dienos Kauno aerodrome. Ruošiamos bombos skridimui prieš bolševikus.

*Anų dienų oro kovų dalyvis.
Mūsų lėktuvas su 1920 m. ženklais.*

*1-ji kovos eskadrilė ir jos vyrai 1920 m. Priekyje (civ. rūbuose)
gen. Kraucevičius, Aviacijos Viršininkas.*

*Iš nepriklausomybės kovų. Mūsų lėktuvai išrikiuoti prieš an-
garus. Kraunama sprogstamoji
medžiaga ir ruošiamasi tuoj
skristi frontan.*

Lėktuvai Varėnos poligone.

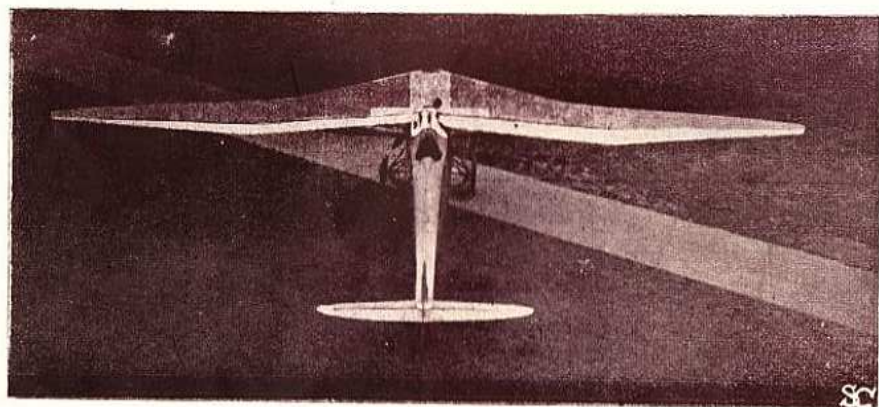
1922 m. aviacija kariuomenės manevruose.

Amerikos lietuvių dorana karo aviacijai. 1921 m. surinktomis aukomis, svetur gyvenančių tėvynės sūnų ir dukterų, buvo nupirkti ir padorantoti 2, tais laikais labai moderniškai naikintuvai.

Karo aviacija 1930 Vytauto Didžiojo metais. Lėktuvu Kaunan atvežtas Vytauto Didžiojo atvaizdas iš jo kelionės aplink Lietuvą.

Mūsų konstrukcijos. Talentingo, anksti žuvusio karo lakūno leit. inž. Dobkevičiaus kūriniai: žvalgybinis lėktuvas Dobi II; naikintuvas Dobi III. (1921—1926 m.).

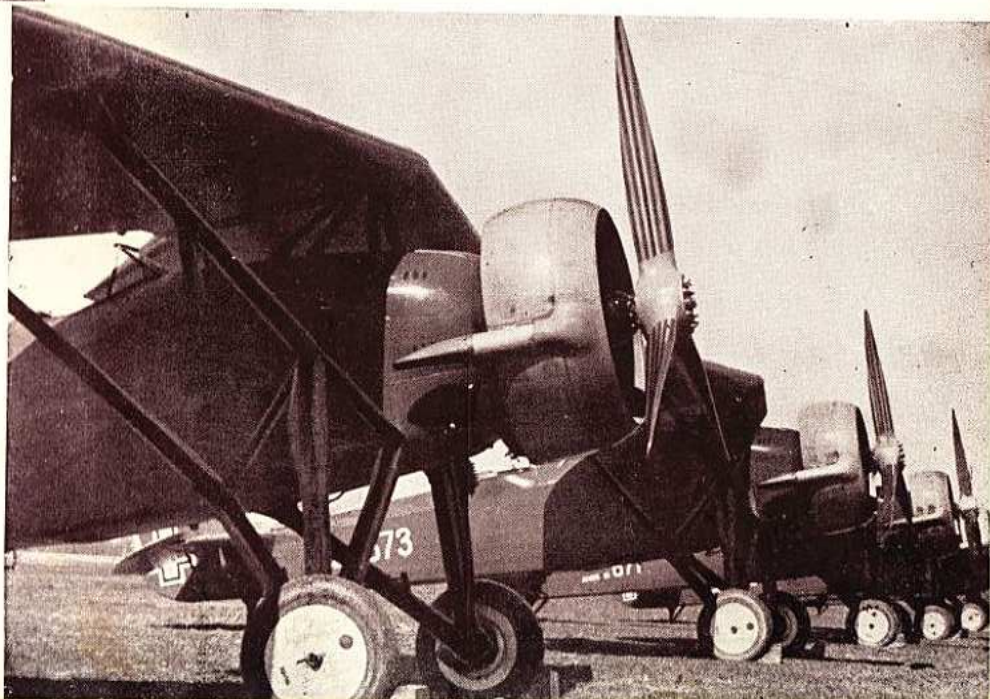

Ilgas ir atsakingas darbas lietuviškais lėktuvais lietuvišką erdvę užkariauti. Brig. gen. inž. A. Gustaitis ir jo konstrukcijos lėktuvai. (1924—38).

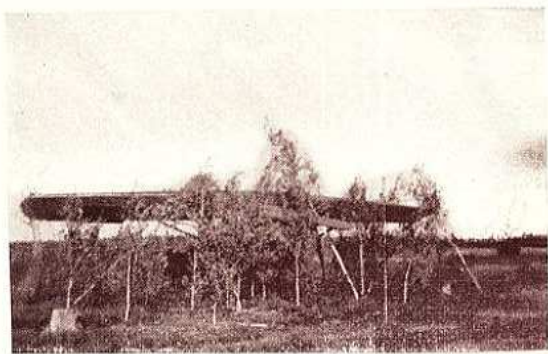

Nuo sportinio lėktuvo iki greičiausių kovos lėktuvų.

*Brig. gen. inž. A. Gustaičio pirmasis
kūrinytis Anbo I 1925 m. ore.*

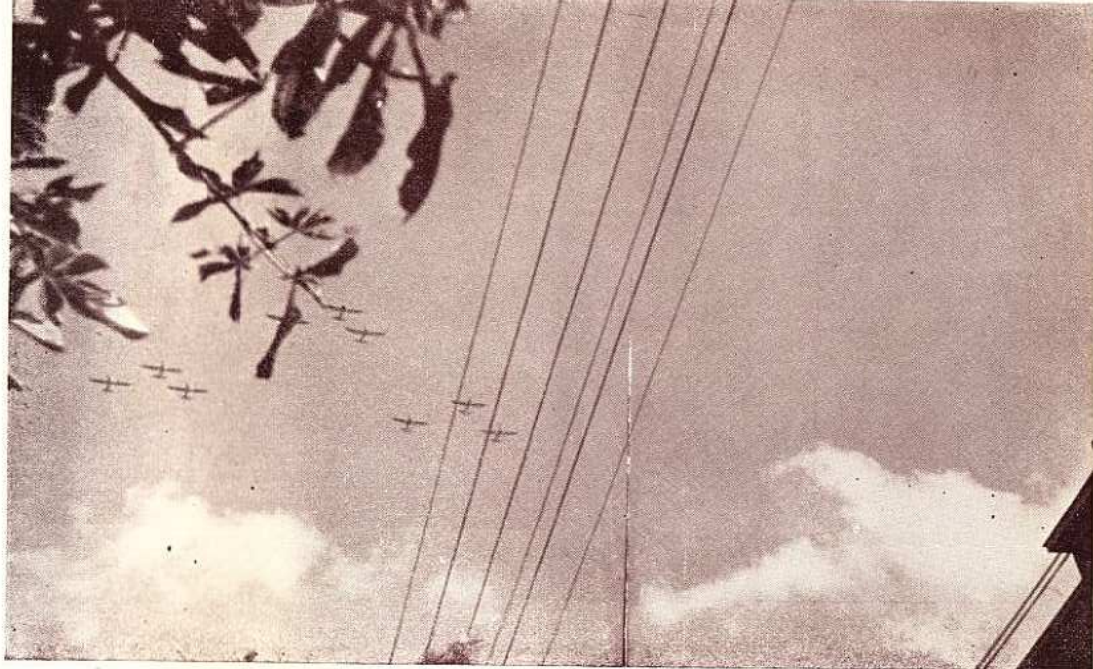
*Paskutiniai nenuilstamo konstruktoriaus
kūriniai. Kovos lėktuvų eskadrilė Anbo 41*

*Lėktuvas lauko aerodrome už-
maskuotas nuo priešo žvalgybos.*

*Aviacija manevruose.
Bombonešių eskadrilė atakuoja
vieškelį.*

Mūsų naikintuvų kovos grandys viršum lietuviškų laukų.

*Ir šaltoji žiema nesustabdo aviacijos darbo.
Ratai keičiami slidėmis ir erdvėn!*

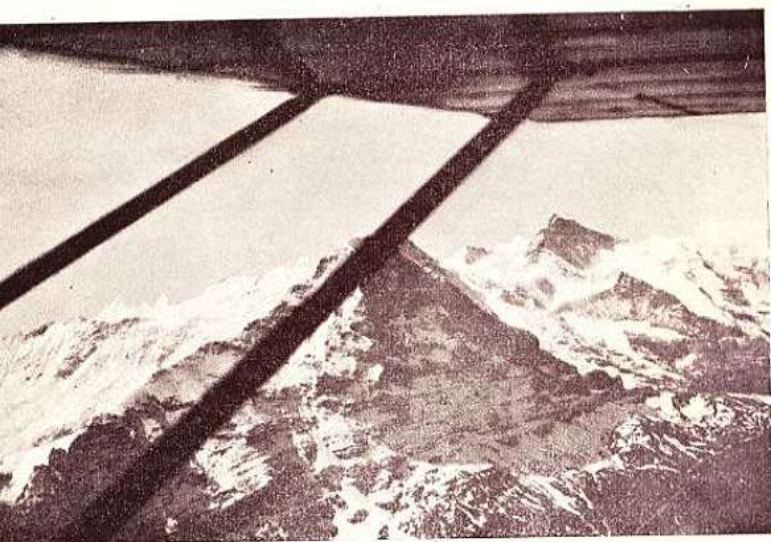

Laisva minūtē aerodrome prieš skridimus.

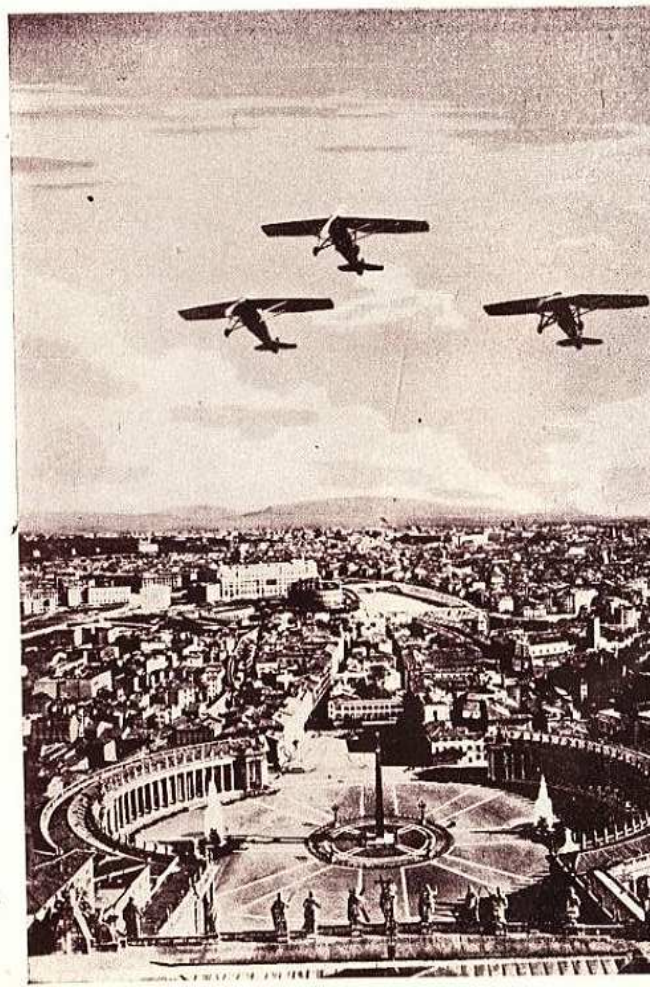
Kasdien lietuvišką erdvę raižo savi sparnai, rodydami, kad mūsų erdvė — tik mums priklauso.

*Dešinėj: „Lituanica“
karo aviacijos
tarnyboje.*

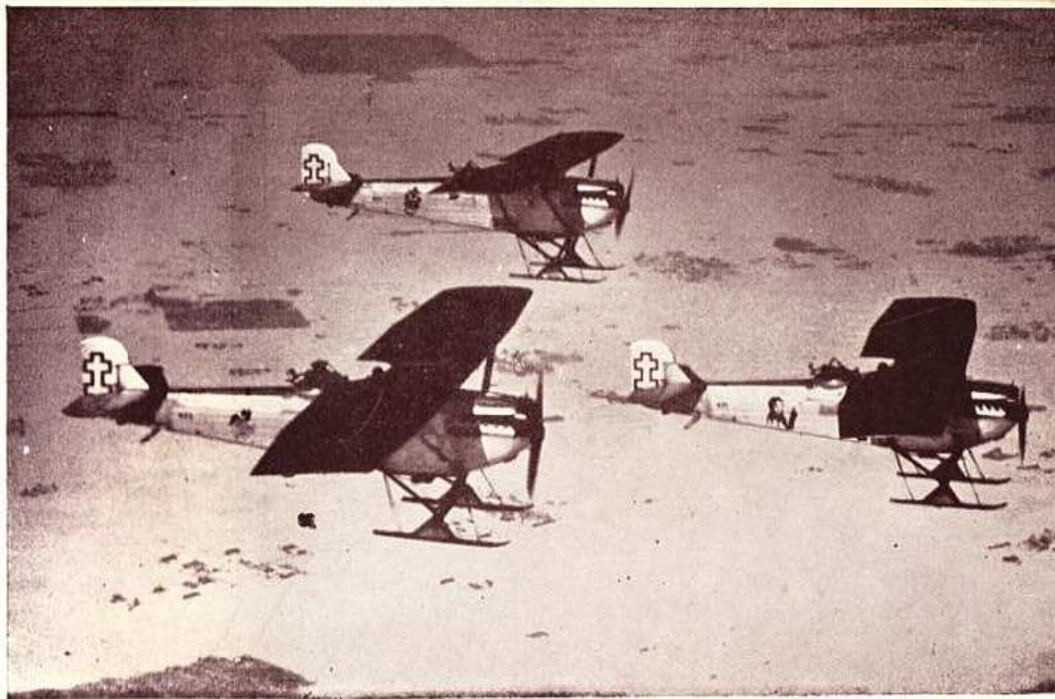

Zvilgsnis iš Anbo IV į Alpių kalnus.

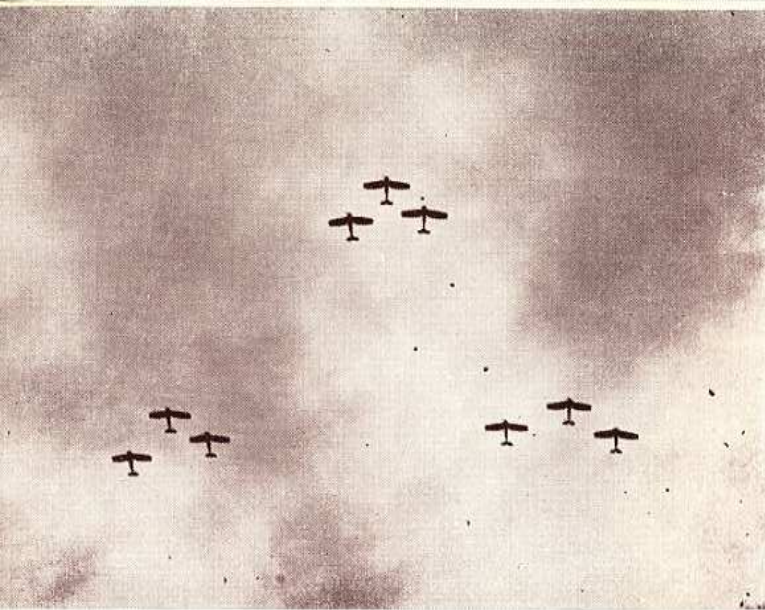
Lietuviški lėktuvai svetimosiose žemėse.

*Anbo IV grandis viršum Romos.
(Vaizdai iš 10.000 klm. karo lėktuvų
skridimo aplink Europą).*

Bombonesų grandis ore žiemą.

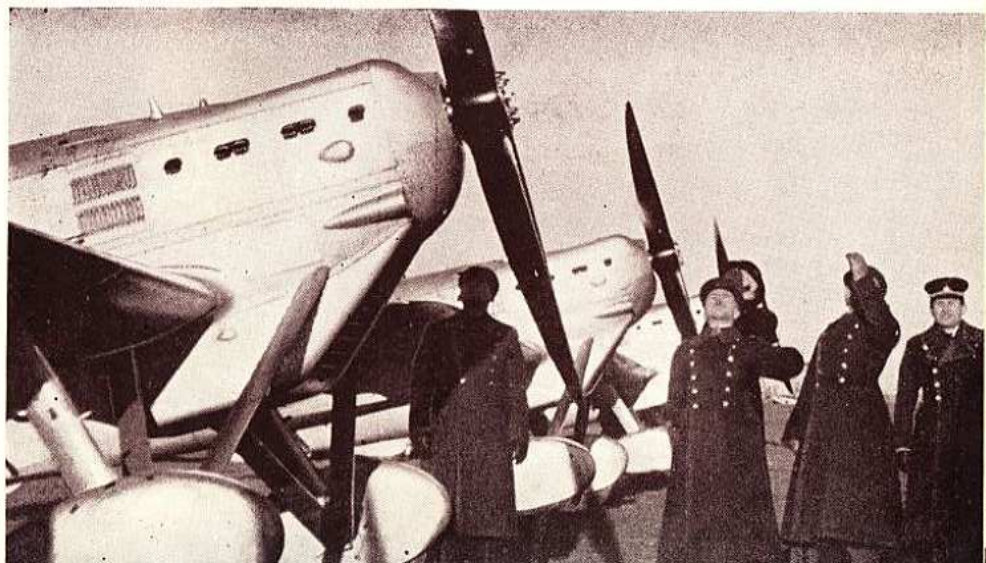

Gyvosios žiūri į metalines gražuoles.

Šiandieniniai mūsų kovos lėktuvai ore.

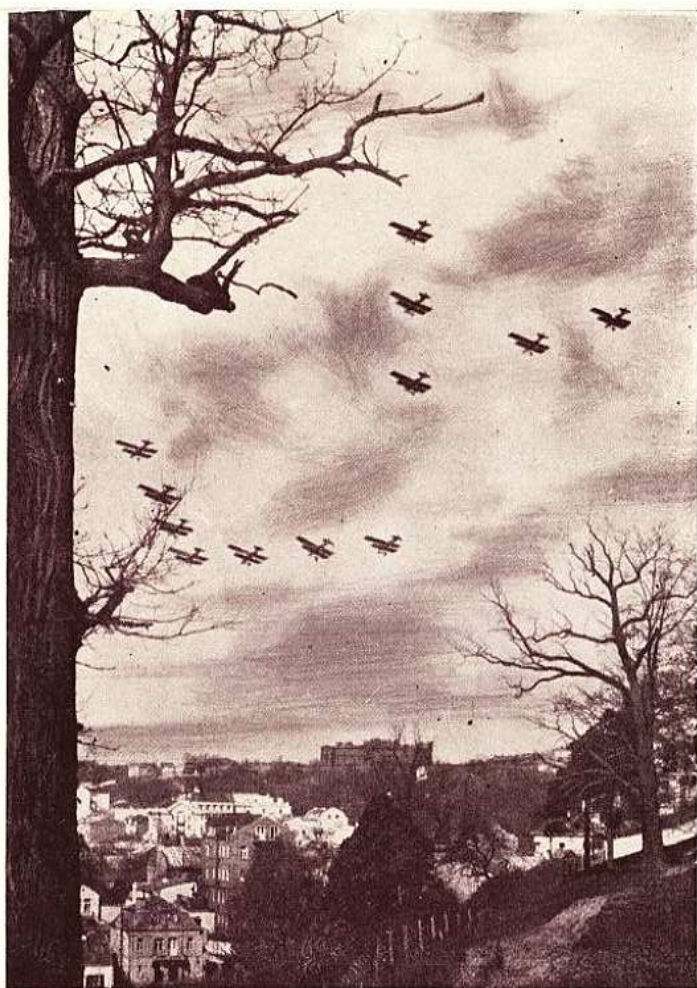
Aukštoji mūsų karo vadovybė aerodrome.

Turėdami stiprią jėgą ore ir ant žemės, ilgiems metams galėsime būti saugūs.

*Su savais vyrais ore eina savieji žemėje, budėdami,
kad joks svetimasis mūsų erdvės nesikėsintų.*

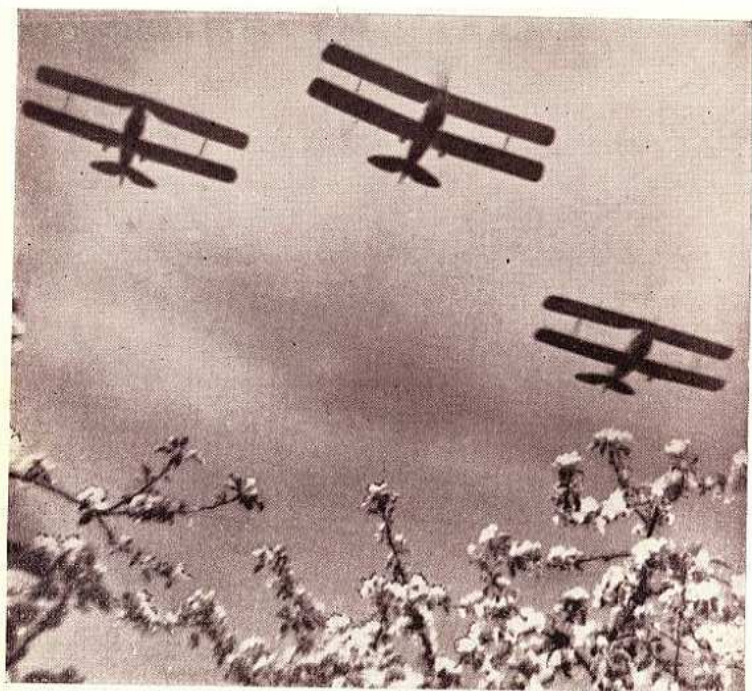

Miestas ramus, ne viršuj lakūnai naikintojai budi.

Didžiadvasiai Lietuvos oreiviai kapitonas Steponas Darius ir Stasys Girėnas savo nemirštamų žygių amžiais tautoje skelbs sparnuotos Lietuvos idėją.

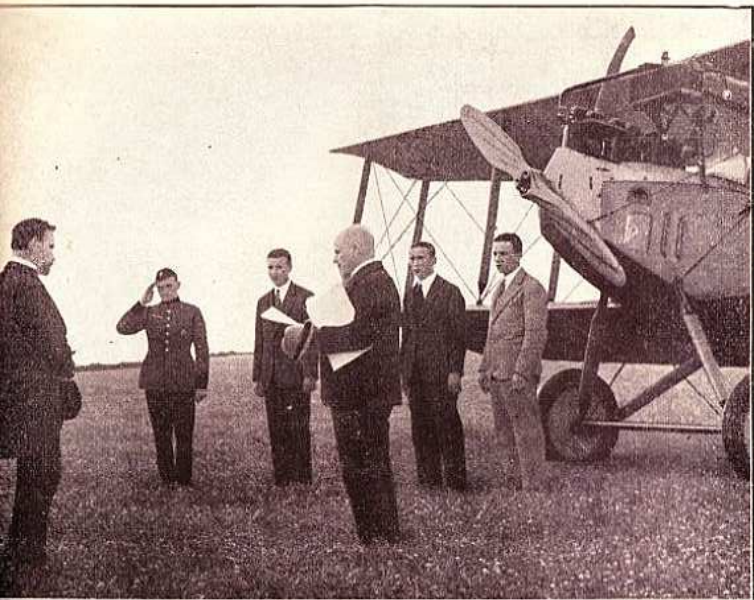

*Atlanto nugalėtojai prie Lituanicos I
Niujorke, prieš išskridimą į tėvynę.*

Šalia karinės aviacijos Lietuvos aviacijos stiprinimo ir galybės kūrimo darbą dirba Lietuvos Aero Klūbas.

1927 m. įsteigtas, šiandien jis žengia į antrąjį vaisingo darbo dešimtmetį. Vienuolikos metų Aero Klūbo baras, tampa dirbant su visuomene, jau paliko stiprią ir niekad neišnyksiančią mūsų tautos sugebėjimo, iniciatyvos, pajėgos ir valios apraišką Lietuvos erdvę Lietuvai užimti. Šiandien Lietuvos Aero Klūbo lakūnai, sklandytojai, modelistai dirba ir dirbs dar didesniems, savo šalies garbei, rezultatams pasiekti.

Respublikos Prezidentas A. Smetona, LAK garbės pirmininkas, įteikie 1929 m. diplomus 4 pirmiesiems Aero Klubo lėkūnams. Iškilmės vyksta prie vienintelio LAK lėktuvo.

Šiandien LAK lėktuvai jau skraido skersai ir išilgai Lietuvos, rodydami kasdien stiprėjančią mūsų civilinę aviaciją.

Lietuvos civilinė aviacija gali stiprėti tik tada, kai nuo šiaudinės trobelės iki mūsų miestų seni ir jauni eis su ja, stiprindami ir remdami.

Atvaizde LAK iškilmingu aktu priima visuomenės pinigais nupirktą lėktuvą.

Antrasis transatlantinis lakūnas Feliksas Vaitkus vieši pas LAK lakūnus. Šalia jo Aero Klūbo pirmininkas prof. Z. Zcmaitis.

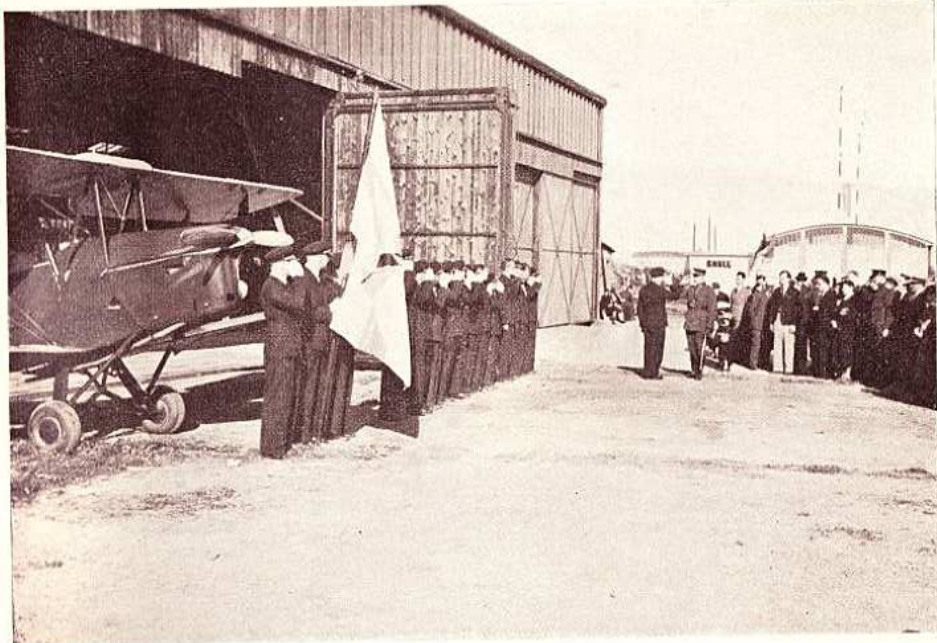

LAK lėktuvai grupiniam skridime.

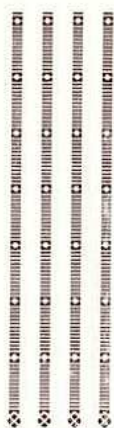
Pro sparną į žemę.

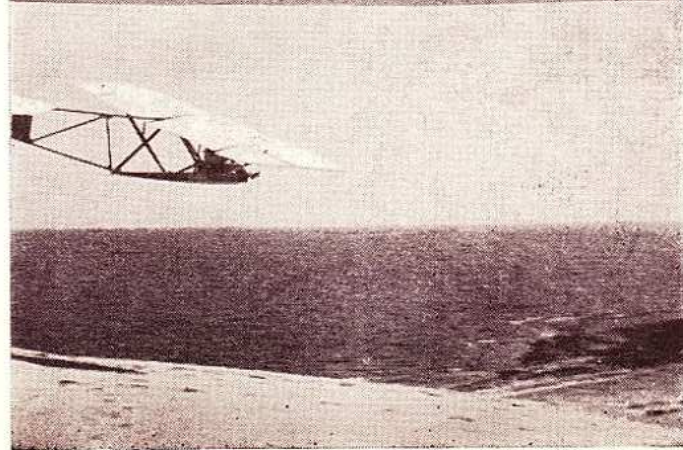
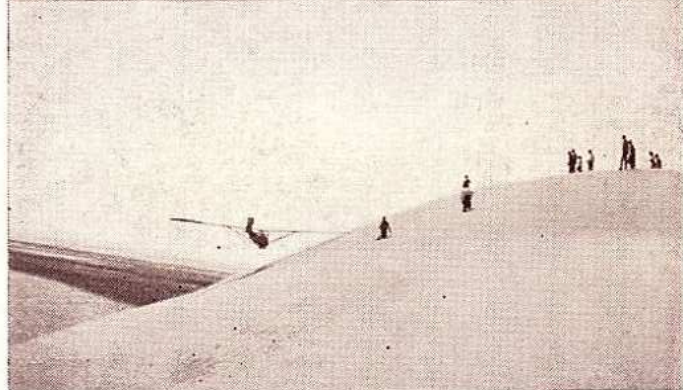
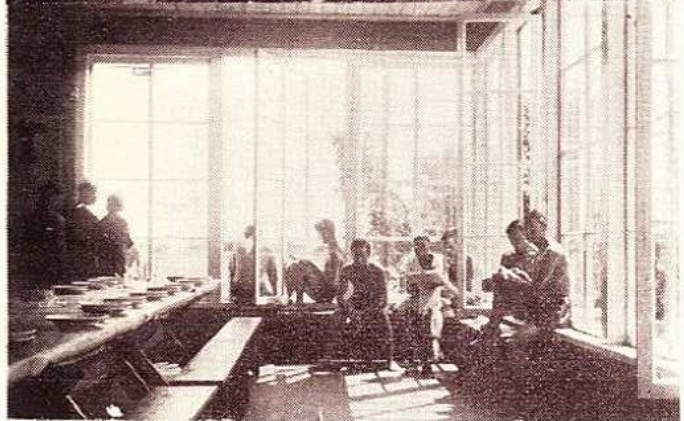
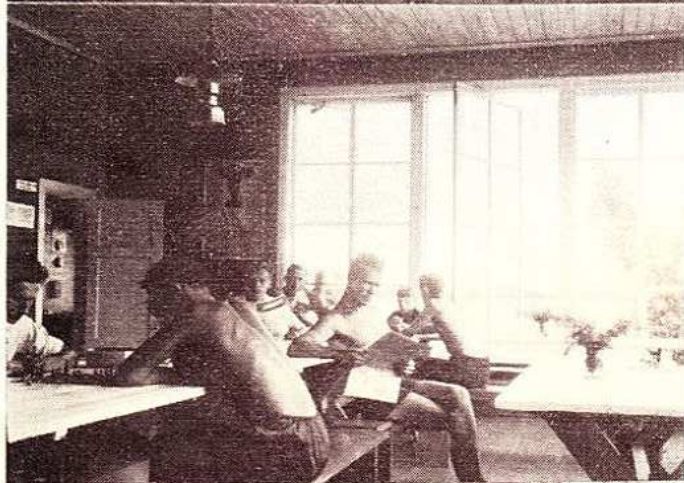
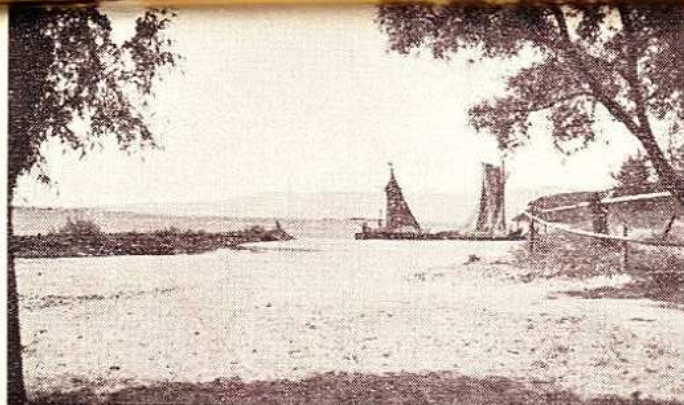

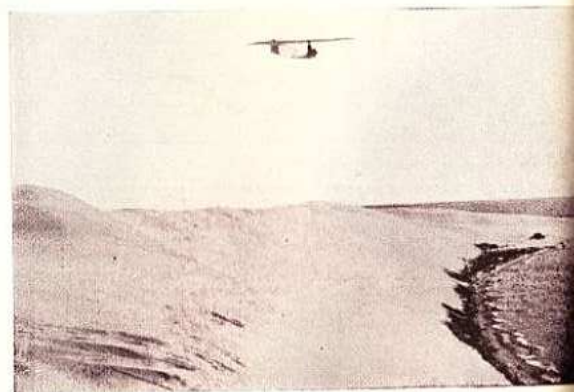
*Prie LAK angarų Kaune. Naujo lėktuvo
krikštynos. Priekyje civiliniai lakūnai su
klūbo vėliava.*

LAK Nidos sklandymo mokykla

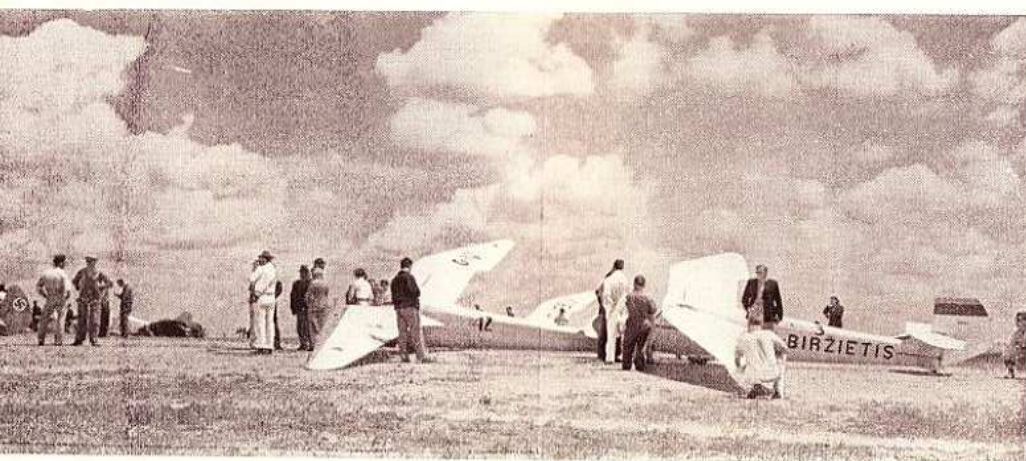
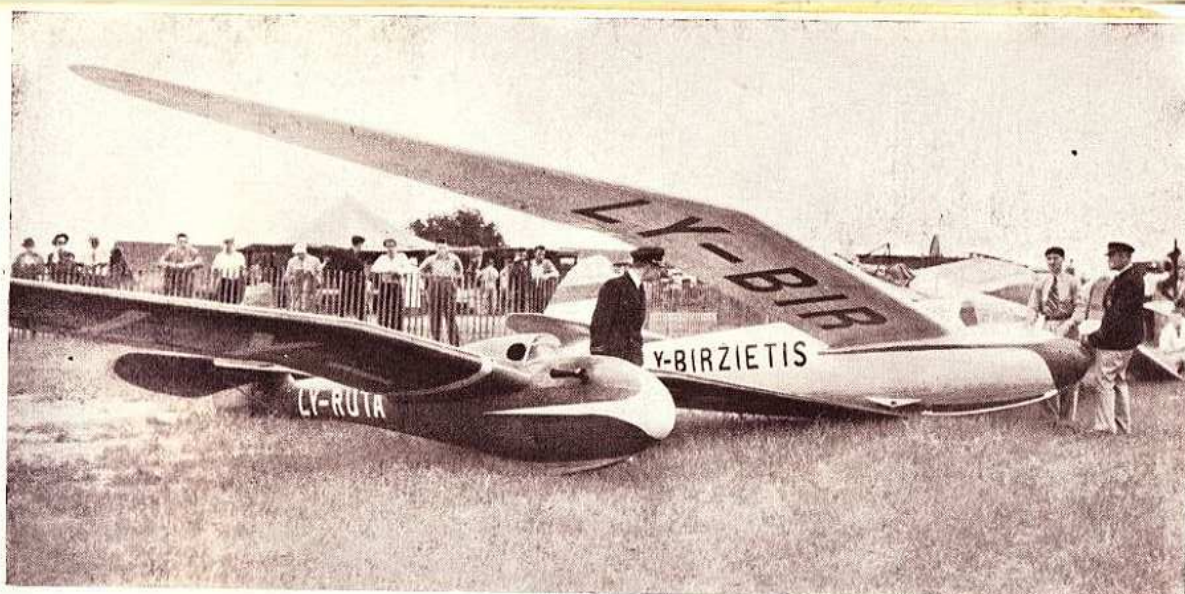
*Marios ir rūsti jūra supa sklandymo mokyklą, pri-
siglaudusią prie milžiniškų smėlio kopų. Viršum jų
mūsų sklandytojai skraido garsindami tėvynės vardą*

Kyla ir skrieja mūsų sklandytuvai, stengdamiesi toliausiai nusikristi, aukščiausiai pakilti ir ilgiausiai ore išbūti.

Mūsų sklandytojai už Lietuvos sienų.

LAK sklandytuvai 1937 m. Šiaurinėje Amerikoje, tarptautinėse sklandytojų varžybose.

Mūsų sklandymo rekordistas Jonas Pyragius (dešinėje) ir sklandytojas, konstruktorius Bronius Oškinis, žiūri erdvėn, kuriai atidavė daugiausia savo pastangų.

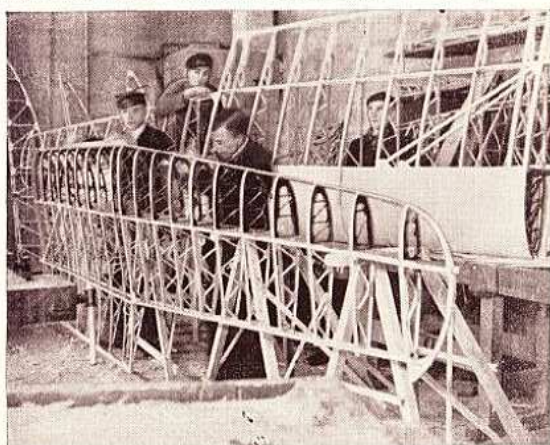
Modelis — jauniausias lektuvo brolis. Jaunieji, modelių gamintojai, užaugę bus dideliais lietuviškais lakūnais.

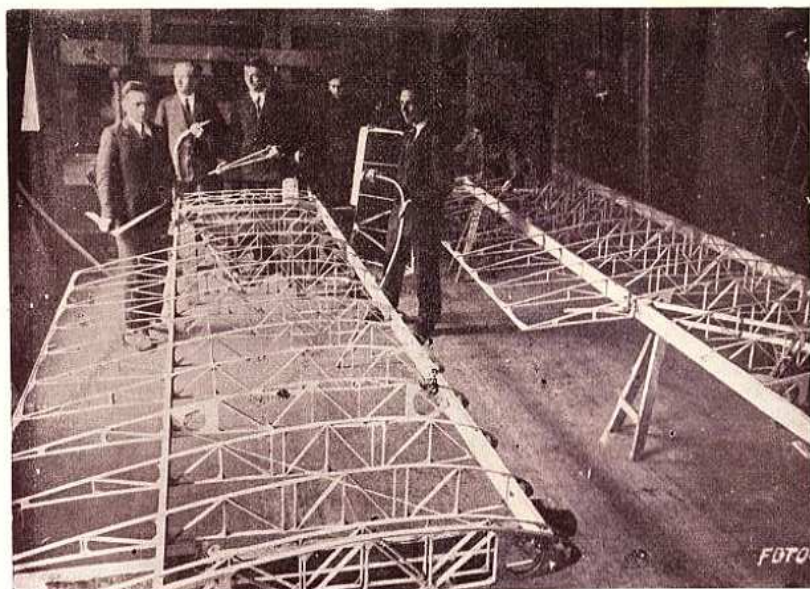
Aukštesniosios Technikos Mokyklos
Aviacijos Būrelis vaizduose.

1932 m. rugpiūčio 15 d. Petrašiūnų smiltynuose a. a. kanauninkas J. Tumas pašventina pirmąjį ATM Aviacijos Būrelio sklandytuvą T-1 ir atidaro pirmąją Lietuvos sklandymo mokyklą.

Būrelis gamina sklandytuvų serijai sparnus.

ATM Aviacijos Būrelis mokyklos patalpose statosi, laisvu nuo pamokų laiku, savo pirmąjį sklandytuvą.

Pirmosios Av. Būrelio sklandymo mokyklos 1932 m. sklandytojų grupė po užsiėmimų.

